

4.12.1 Predovšetkým z hľadiska širšej legislatívnej politiky by po prijatí legislatívneho návrhu v súlade s ustanoveniami oznámenia Komisie KOM(2006) 129 mali byť podľa potreby pridelené rozpočtové príspevky na vytvorenie potrebnej infraštruktúry v členských štátoch, kde chýba vhodná sieť staníc. Budovanie infraštruktúry musí prebiehať s ohľadom na ochranu životného prostredia, aby tieto opatrenia nemali negatívne dôsledky na životné prostredie.

4.12.2 Po druhé, súčasná legislatíva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania a koncesíí musí byť upravená tak, aby koncesie udelené členskými štátmi spĺňali podmienky transparentie, nediskriminácie a ochrany všeobecného záujmu.

4.12.3 Po tretie, komitologické rozhodnutia, ktoré dopĺňajú právne hľadisko celoeurópskeho rádiového frekvenčného spektra, musia obsahovať ustanovenia zaručujúce plošné uplatnenie platnej legislatívy Spoločenstva v oblasti prístupnosti elek-

tronických komunikácií. Konkrétne to znamená, že ak chceme čerpať výhody vyplývajúce z vývoja digitálnych technológií v súlade s oznámením Komisie KOM(2007) 694 v konečnom znení, spomenuté rozhodnutia musia zaručiť zdravotne postihnutým občanom, starším osobám a občanom s nízkou alebo nedostatočnou počítačovou gramotnosťou možnosť plne uplatniť svoje práva.

4.12.4 Na tento účel by mohlo byť vytvorené množstvo stimulov, bližšie určených vo vhodnom čase. Ich úlohu by bolo podnietiť odvetvie telekomunikácií a orgány v členských štátoch, predovšetkým na regionálnej a miestnej úrovni, k zlepšeniu prístupu všetkých občanov k vymoženostiam technologického pokroku.

4.13 Je veľmi pravdepodobné, že nové technické podmienky budú vytvorené bez dodatočnej finančnej a administratívnej záťaže na úrovni Spoločenstva, štátu alebo regiónu.

V Bruseli 16. januára 2008

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie – Smerom k európskej charte práv spotrebiteľov energie“

KOM(2007) 386 v konečnom znení

(2008/C 151/09)

Európska komisia sa 5. júla 2007 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie – Smerom k európskej charte práv spotrebiteľov energie“

Grémium poverilo 25. septembra 2007 vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán IOZIA rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 441. plenárnom zasadnutí 16. a 17. januára 2008 (schôdza zo 17. januára) vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 126 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 3 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie pripomienok a odporúčaní EHSV

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor kladne hodnotí iniciatívu Európskej komisie vypracovať európsku chartu práv spotrebiteľov energie.

1.2 EHSV považuje túto chartu za prvý krok smerom k posilneniu a skutočnému uplatňovaniu práv spotrebiteľov, ktoré „samotné trhové mechanizmy nemôžu plne zabezpečiť“, ako právom konštatuje Komisia.

1.3 EHSV sa nazdáva, že je podľa možnosti potrebné vyhnúť sa vydávaniu nezáväzujúcich dokumentov. EHSV sa v zhode

s uznesením Európskeho parlamentu domnieva, že na zaručenie práv občanov je potrebný záväzný právny dokument, a že nezáväzujúce opatrenia typu „soft law“ neumožnia úplné dosiahnutie cieľov. V prípade práv cestujúcich považovala Komisia za potrebné vydať nariadenie (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, a tak nie je jasné, prečo by uplatňovanie práv spotrebiteľov energie malo byť ponechané na dokument, ktorý nie je právne záväzný.

1.4 EHSV odporúča Komisii, aby okrem navrhnutých zmien a doplnení smerníc, ktorých schvaľovanie prebieha, neodkladne

preskúmala možnosti pretvorenia tejto charty na nariadenie práv európskych spotrebiteľov energie.

1.5 EHSV sa nazdáva, že práva zaručené v smerniciach by sa mali vzťahovať na všetkých koncových spotrebiteľov, predovšetkým individuálnych spotrebiteľov a malé a stredné podniky. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES (smernica o elektrine) prenecháva na členské štáty rozhodnutie zabezpečiť malým podnikom (menej než 50 zamestnancov a s celkovým obratom nepresahujúcim 10 miliónov eur) univerzálnu službu, čo znamená, právo na dodávku elektrickej energie v stanovenej kvalite za primerané, jednoducho a jasne porovnateľné a transparentné ceny.

1.6 EHSV sa nazdáva, že toto nerovnaké zaobchádzanie nie je vôbec opodstatnené a že právo na univerzálnu službu by malo byť priznané aspoň malým a stredným podnikom v celej Únii. Na dosiahnutie tohto cieľa – vzhľadom na skutočnosť, že sa v rámci tretieho energetického balíka opatrení, ku ktorému sa v súčasnosti vyjadruje EHSV, mení a dopĺňa smernica o elektrine (2003/54/ES) – odporúča Komisii pozmeniť článok 2 v tomto zmysle, alebo zahrnúť medzi adresátov charty práv aj zákazníkov mimo domácností.

1.7 EHSV považuje za nevyhnutné, aby sa pod pojmom „spotrebiteľ“ chápal koncový spotrebiteľ, zákazník podniku dodávajúceho energiu. Zmena terminológie medzi oznámením na tému „Energetická politika pre Európu“, kde sa spomína charta práv odberateľov, a predmetným návrhom charty práv spotrebiteľov energie vedie k neistote a nedorozumeniam. Záujem malých a stredných podnikov ako aj obchodných prevádzok o záruku stálej dodávky energie postačujúcej na zabezpečenie výrobnnej činnosti si zasluhuje rovnakú pozornosť, predovšetkým v regiónoch v rámci cieľa konvergenzie a kohézie.

1.8 Záruka univerzálnej služby rozšírená na malé a stredné podniky, zohľadnenie záväzkov verejnej služby, ochrana hospodársky slabších vrstiev spoločnosti vystavených hrozbe nedostatku energie („energetickej chudoby“), hospodárska, sociálna a územná súdržnosť, sloboda voľby zmluvného partnera, právo na informovanosť, na rýchle pripojenie do siete, na jednoznačné zmluvy, na primerané a transparentné ceny porovnateľné medzi jednotlivými dodávateľmi, záruka nepretržitej dodávky, poznanie používaných energetických zdrojov sú nesmierne dôležité výdobytky a Komisia správne poznamenáva, že trh ponechaný sám na seba nedokáže dosiahnuť takýto stupeň „zohľadnenia“ sociálnych, environmentálnych a hospodárskych aspektov. EHSV s presvedčením podporuje všetky nekomplikované a účinné iniciatívy, ktoré sa v tomto smere vyvíjajú, a vyzýva Komisiu, aby použila všetky najvhodnejšie nástroje.

1.9 EHSV odporúča, aby sa zvážila možnosť začleniť v rámci tretieho energetického balíka opatrení okrem troch plánovaných aj ďalšie zmeny a doplnenia prílohy A smernice o elektrine.

1.10 EHSV už od roku 2001 navrhuje premeniť Európsku skupinu regulátorov pre elektrinu a plyn (ERGEG) na agentúru. Víta, že Komisia teraz zavádza do praxe tento návrh v rámci

tretieho energetického balíka opatrení a dúfa, že medzi úlohy tejto budúcej agentúry bude patriť aj kontrola správneho uplatňovania práv spotrebiteľov, predovšetkým ochrana zraniteľných spotrebiteľov. EHSV podporuje zapojenie združení spotrebiteľov, malých a stredných podnikov, sektorového priemyslu a odborových organizácií s cieľom efektívne využiť spoluprácu a „zdieľanú zodpovednosť“ tak, ako k tomu došlo v odvetví dopravy. Európsky okrúhly stôl, ktorý by agentúre zveril právomoci zasiahnuť a riadiť vzťahy medzi výrobcami a koncovými užívateľmi, môže výrazne pomôcť pri dosahovaní týchto cieľov. Vnútroštátni regulátori by mali dohliadať na trhy v rámci svojich právomocí.

1.11 EHSV oceňuje návrhy Komisie obsiahnuté v prílohe oznámenia, ktoré posilnia práva spotrebiteľov, ak budú zavedené účinným spôsobom. Konkrétne konštatuje, že je potrebné skutočne zaručiť práva verejnej služby a univerzálnej služby určením dodávateľa poslednej inštalácie, ktorý môže v prípade krízovej situácie vlastného dodávateľa zabezpečiť náhradné dodávky energie.

1.12 Rovnaké pravidlá pre jednotný trh v oblasti zmlúv: transparentnosť, spôsob vykonávania, jasné a nenákladné riešenie sporov, odškodnenie by mali byť jednotné s cieľom podporovať cezhraničnú mobilitu spotrebiteľov a otvoriť európsky trh aj pre koncových spotrebiteľov.

1.13 Primerané, transparentné a porovnateľné ceny. Zrozumiteľné účty obsahujúce užitočné informácie pre spotrebiteľov o zdrojoch energie použitých na výrobu elektriny, o emisiách CO₂ a ďalších skleníkových plynov, rady na dosiahnutie úspory energie v súlade s politikou Spoločenstva.

1.14 Slobodný výber dodávateľa, sloboda zmeniť ho v krátkom čase a bez poplatkov, stanovenie medzí pre minimálne trvanie zmlúv sú práva spojené s úplným vytvorením vnútorného trhu.

1.15 Informácie. Pravdivé, úplné, zrozumiteľné, pokiaľ ide o podmienky pripojenia, používania, sadzby a ceny a ich zmeny.

1.16 V otázke sťažností je potrebné rozhodne zvoliť mimosúdne riešenia sporov uplatňovaním odporúčaní Komisie 98/257/ES a 2001/310/ES.

1.17 Je potrebné posilniť a uplatňovať právo na zastúpenie prostredníctvom združení spotrebiteľov. Okrúhly stôl vytvorený v rámci zriaďovanej agentúry by mohol byť miestom stretnutia všetkých zainteresovaných strán a nachádzania najvhodnejších riešení na zaručenie práv spotrebiteľov.

1.18 Nedostatok energie znamená vylúčenie z dôstojného života. Je potrebné zjednotiť definovanie pojmu zraniteľný spotrebiteľ a opatrenia prijaté v jeho prospech, pričom sa treba vyhnúť prerušeniu dodávok prostredníctvom zaručenia základnej dodávky, ale aj bezplatného poskytovania energie. Zásada zodpovednosti by mala byť stále zachovaná.

1.19 Nekalé obchodné praktiky je potrebné účinne potláčať aktualizáciou ustanovení obsiahnutých v prílohe 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005. Ďalšie nekalé praktiky by mohli byť skôr vymedzené v právnych predpisoch, než zmenou a doplnením smernice.

1.20 EHSV navrhuje zohľadniť okrem deviatich otázok, ktorými sa zaoberá Komisia, aj ďalšie témy, odvoditeľné z rôznych chart práv, ktoré už napríklad v niektorých krajinách Únie podpísali dodávateľské podniky a združenia spotrebiteľov: právo spotrebiteľa na uznanie hodnoty jeho času, právo na účasť a zastúpenie, právo na kvalitu a bezpečnosť, právo na najvýhodnejšie sadzby, na sadzby, ktoré najlepšie zodpovedajú profilu spotrebiteľa, právo na náhradu škody a rýchle konanie na urovanie sporu vedúce k riešeniu.

2. Úvod: Dokument Komisie

2.1 Komisia uviedla v oznámeniach z 10. januára 2007 ⁽¹⁾ ⁽²⁾ svoj zámer vydať chartu práv „zákazníkov“ spoločností dodávajúcich elektrinu a plyn, ktorý Rada zahrnula do záverov svojho jarného zasadnutia 8. – 9. marca 2007, kde sa požaduje „lepšia ochrana spotrebiteľov, napríklad prostredníctvom vytvorenia charty spotrebiteľov v oblasti energetiky“.

2.2 Komisia uznáva, že samotné trhové mechanizmy nemôžu plne zabezpečiť rešpektovanie záujmov spotrebiteľov, a poukazuje na skutočnosť, že v platných smerniciach sa už ustanovujú povinnosti verejnej služby a práva spotrebiteľov. Oznamuje, že sa plánujú opatrenia zamerané na monitorovanie implementácie a účinné presadzovanie práv spotrebiteľov na vnútroštátnej úrovni a na posilňovanie alebo rozširovanie týchto práv.

2.3 Zavŕšenie liberalizácie európskych trhov so zemným plynom a elektrickou energiou 1. júla 2007 je vhodnou príležitosťou na spustenie vhodnej osvetovej kampane pre občanov, s účasťou združení spotrebiteľov, o výhodách, ktoré by mali vyplývať z možnosti vybrať si dodávateľa a naďalej požívať rovnaké práva.

2.4 **Energia je nevyhnutná pre každého Európana.** Zlepšená ochrana a presadzovanie záujmov spotrebiteľa v rovnováhe so záujmami podnikov je nevyhnutnou podmienkou dobre fungujúceho vnútorného trhu.

2.5 **Už v platných európskych právnych predpisoch sa vyžaduje brať zreteľ na povinnosti verejnej služby,** čo vytvára nevyhnutný predpoklad pre energetický zákon. Priorita trvalo udržateľného rozvoja, ochrana životného prostredia, spotrebiteľov a najzraniteľnejších segmentov spoločnosti, t. j. povinnosti verejnej služby, sú nevyhnutným doplnkom hospodárskej súťaže. „Dobre celené povinnosti univerzálnej a verejnej služby pre spotrebiteľov energie musia zostať v centre procesu otvárania trhu“.

⁽¹⁾ Energetická politika pre Európu, KOM(2007) 1 v konečnom znení.

⁽²⁾ Vyhliadky vnútorného trhu so zemným plynom a elektrickou energiou, KOM(2006) 841 v konečnom znení.

2.6 **Európska únia potrebuje pokračovať v riešení nedostatku energie.** Narastajúce ceny palív na medzinárodných trhoch sa odrážajú na cenách energie, čím spôsobujú stále väčšie problémy najslabším vrstvám európskej spoločnosti. Touto témou sa členské štáty nezaoberali v dostatočnej miere a len päť z nich majú k dispozícii sadzby pre hospodársky znevýhodnených občanov. Budúca charta bude musieť stanoviť vhodné postupy na ochranu najzraniteľnejších spotrebiteľov.

2.7 **Kľúčové ciele.** Komisia potvrdzuje svoje štyri nedávno navrhnuté ciele ⁽³⁾:

- pomoc pri zavádzaní schém na pomoc najzraniteľnejším občanom pri čelení narastajúcim cenám energie,
- zlepšenie minimálnej úrovne informovania občanov s cieľom pomôcť im vybrať si medzi dodávateľmi a rôznymi možnosťami dodávky,
- zníženie administratívnych formalít, keď odberateľ mení dodávateľa,
- ochrana odberateľov pred nečestnými postupmi.

2.8 Budúca európska charta práv spotrebiteľov energie nebude záväzným právnym dokumentom a mala by obsahovať:

- a) Platné právne predpisy Spoločenstva, ktoré poskytujú práva spotrebiteľom a stanovujú povinnosti dodávateľom v oblasti energetiky.
- b) Možné prvky, ktoré by mali zohľadniť orgány členských štátov (vlády alebo regulačné orgány) pri implementácii a uplatňovaní týchto právnych predpisov.
- c) Možné prvky, ktorými sa môžu doplniť platné práva a ktoré spadajú do zodpovednosti členských štátov.
- d) Možné prvky, ktorými sa môžu doplniť platné práva a ktoré sa dajú dosiahnuť prostredníctvom samoregulácie súkromných zainteresovaných subjektov, t. j. odvetvia energetiky a zástupcov spotrebiteľov.

2.9 Bolo stanovených deväť základných otázok, ktoré budú tvoriť témy charty:

- Pripojenie
- Zmluvy
- Ceny, sadzby a monitorovanie
- Slobodný výber dodávateľa
- Informácie
- Sťažnosti
- Zastúpenie
- Sociálne opatrenia
- Nekalé obchodné praktiky

2.10 V súlade so zásadou „zdieľanej zodpovednosti“ sa všetky zúčastnené strany, t. j. Spoločenstvo, členské štáty, odvetvie energetiky zastúpené všetkými sociálnymi partnermi, ako aj združeniami spotrebiteľov, majú podieľať na zabezpečovaní úspešnosti európskej energetickej politiky u európskych občanov.

⁽³⁾ Energetická politika pre Európu, KOM(2007) 1 v konečnom znení, s. 10.

2.11 V prílohe sú ku každej základnej otázke uvedené v súčasnosti platné predpisy a iniciatívy, ktoré by mohla prijať Komisia, resp. členské štáty alebo ktoré by sa dali dosiahnuť prostredníctvom dohôd medzi zainteresovanými stranami alebo kódexov samoregulácie.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 EHSV mieni zohľadniť nasledujúce aspekty: právny rámec, adresátov charty, účinnosť a proporionalitu návrhu Komisie a opodstatnenosť ďalších možných nástrojov, úlohu agentúry a vnútroštátnych regulátorov, ďalšie všeobecné resp. konkrétne otázky alebo iniciatívy.

Právny rámec

3.2 V článku 38 Charty základných práv Európskej únie je v súvislosti s ochranou spotrebiteľa zaručené, že „Politiky Únie zabezpečia vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa“. Tento článok preberá článok 153 zmluvy, ktorý Spoločenstvo poveruje úlohou zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov, ako aj podporovať ich práva na informácie a vytváranie združení na ochranu ich záujmov. Okrem toho požiadavka ochrany spotrebiteľov musí byť zohľadnená pri vytváraní a uskutočňovaní ďalších politík resp. činností Spoločenstva.

3.2.1 Amsterdamskou zmluvou, ktorá preformulovaním bývalého článku 129 A zmlúv dospela k súčasnemu zneniu článku 153, sa definitívne stanovila zodpovednosť Spoločenstva v oblasti ochrany spotrebiteľov ⁽⁴⁾.

3.2.2 EHSV kladne hodnotí rozhodnutie Komisie posilniť práva spotrebiteľov a zhromaždiť jednak opatrenia, ktoré v súčasnosti obsahuje legislatíva Spoločenstva ⁽⁵⁾, jednak návrhy budúcich iniciatív, ktoré treba podniknúť na jednotlivých úrovniach v rámci charty práv spotrebiteľov.

⁽⁴⁾ Amsterdamská zmluva zo 4. októbra 1997 je revíziou predchádzajúceho znenia, ktoré Spoločenstvu priznávalo len úlohu koordinácie a zvyšné právomoci, ktoré neprípadať členským štátom v oblasti ochrany spotrebiteľov.

⁽⁵⁾ Príloha A smernice o elektrine a smernice o zemnom plyne. Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nespravodlivých zmluvných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Článok 3 ods. 3, 5 a 6 smernice o elektrine. Článok 3 ods. 3 smernice o zemnom plyne. Článok 13 ods. 1 a 2 smernice 2006/32/ES z 5. apríla 2006 o energetickej účinnosti. Odporúčanie Komisie 98/257/ES o zásadách platných pre orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov. Odporúčanie Komisie 2001/310/ES o zásadách pre mimosúdne orgány zapojené v konsenzuálnych riešeniach spotrebiteľských sporov. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/27/ES z 19. mája 1998 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom.

3.2.2.1 Konštatuje však, že rôzne formy ochrany spotrebiteľov prijaté jednotlivými členskými štátmi neumožňujú v súčasnosti považovať ustanovenia platných smerníc za priznané a všeobecne uznávané práva. Vzniká riziko, že prehlasovaný nezáväzný charakter charty, ktorá v sebe spája na jednej strane záväznosť v niektorých oblastiach s možnosťami samoregulácie a „morálneho presvedčenia“ členských štátov a dodávateľov na strane druhej, povedie k zmätku.

3.2.2.2 V uznesení Európskeho parlamentu zo 4. septembra 2007 o právnych a inštitucionálnych dôsledkoch používania nástrojov tzv. soft law sa v odôvodnení X uvádza: „keďže v oblastiach, v ktorých má Spoločenstvo zákonodarnú moc, ale zdá sa, že chýba politická vôľa zaviesť právne predpisy, používanie tzv. soft law vedie k obchádzaniu príslušných legislatívnych orgánov, k možnému porušeniu zásad demokracie a právneho štátu v zmysle článku 6 Zmluvy o ES, ako aj zásad subsidiarity a proporcionality podľa článku 5 Zmluvy o ES, a k tomu, že Komisia prekročí svoje právomoci“.

3.2.2.3 V bode 1 uznesenia, ktoré predložil člen EP Manuel Medina Ortega ⁽⁶⁾, sa Európsky parlament domnieva, „že tzv. soft law príliš často predstavuje v kontexte Spoločenstva nejasný a neúčinný nástroj, ktorý má tendenciu nepriaznivo ovplyvňovať právne predpisy Spoločenstva a rovnováhu medzi inštitúciami a mal by sa používať citlivo, dokonca aj v oblastiach, ktoré uvádza zmluva;“ a v bode 8 konkrétnejšie „vzýva Komisiu, aby osobitne zohľadnila vplyv nástrojov tzv. soft law na spotrebiteľov a ich možné prostriedky nápravy predtým, ako navrhne akékoľvek opatrenie zahŕňajúce nástroje tzv. soft law“.

3.2.3 EHSV navrhuje, aby sa rozlišovalo medzi uplatniteľnými a vynútiteľnými „právami“ a ostatnými formami ochrany, pričom je v budúcej charte potrebné jasne odlíšiť súčasné práva od ďalších návrhov opatrení, ktoré budú prijaté alebo budú môcť byť prijaté na všetkých úrovniach a sú pokladané za žiaduce, ale nie záväzné.

3.2.3.1 EHSV si so zreteľom na doterajšie skúsenosti, ktoré aj samotná Komisia hodnotí ako neuspokojujúce, kladie otázku, či by sa na posilnenie ochrany spotrebiteľov, najmä tých najzraniteľnejších, vzhľadom na právomoci zverené Komisii v zmluvách nemalo uvažovať skôr o nových pravidlách, nemnohých a jasných. Zásada subsidiarity uvedená v článku 5 zmluvy, ktorá bola mnohokrát nevhodne uvádzaná s cieľom zabrániť opatreniam Spoločenstva, by v tomto prípade mala platiť, aby sa prijali rozhodnutia v prospech spotrebiteľov, keďže neexistujú účinné vnútroštátne právne predpisy.

Kto sú spotrebiteľia?

3.3 EHSV zdôrazňuje, že referenčný právny rámec nie je jednoznačný, pokiaľ ide o stanovenie adresátov charty a príslušných práv v rámci jednotlivých európskych právnych úprav. V oznámení „Energetická politika pre Európu“ ⁽⁷⁾ sa uvádza: „Komisia vypracuje Energetickú chartu odberateľov“.

⁽⁶⁾ Uznesenie P6_TA(2007)0366 zo 4. septembra 2007.

⁽⁷⁾ Pozri bod 3.1.7.

3.3.1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/54/ES z 26. júna 2003 vymedzuje v článku 2 nasledujúce pojmy takto: „zákazníci“ znamená veľkoobchodných a koncových zákazníkov elektrickej energie, „koncoví zákazníci“ znamená zákazníkov, ktorí nakupujú elektrinu pre svoju vlastnú spotrebu; „zákazníci z radov domácností“ znamená zákazníkov nakupujúcich elektrinu pre svoju vlastnú spotrebu v domácnosti, a „zákazníci mimo domácností“ znamená zákazníkov nakupujúcich elektrinu, ktorá nie je určená pre ich vlastnú spotrebu v domácnosti, vrátane výrobcov a veľkoobchodných zákazníkov.

3.3.2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorú Komisia uvádza ako referenčný právny zdroj pre časť charty týkajúcu sa práva spotrebiteľa na korektné a transparentné vzťahy so svojím dodávateľom, vymedzuje v článku 2 písm. a) pojem „spotrebiteľ“ takto: „spotrebiteľ“ je akákoľvek fyzická osoba, ktorá v rámci obchodných praktík, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, koná na účely spadajúce mimo rámca jej obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo profesijnej činnosti“.

3.3.3 EHSV sa nazdáva, že práva zaručené v smerniciach by sa mali vzťahovať na všetkých koncových spotrebiteľov, predovšetkým individuálnych spotrebiteľov a malé a stredné podniky. Smernica o elektrine prenecháva na členské štáty rozhodnutie zabezpečovať malým podnikom (menej než 50 zamestnancov a s celkovým obrátom nepresahujúcim 10 miliónov eur) univerzálnu službu, čo znamená, právo na dodávku elektrickej energie v stanovenej kvalite za primerané, jednoducho a jasne porovnateľné a transparentné ceny.

3.3.4 EHSV sa nazdáva, že toto nerovnaké zaobchádzanie nie je vôbec opodstatnené a že právo na univerzálnu službu by malo byť priznané aspoň malým a stredným podnikom v celej Únii. Na dosiahnutie tohto cieľa – vzhľadom na skutočnosť, že sa v rámci tretieho energetického balíčka, ku ktorému sa v súčasnosti vyjadruje EHSV, mení a dopĺňa smernica o elektrine (2003/54/ES) – odporúča Komisii pozmeniť článok 2 v tomto zmysle, alebo zahrnúť medzi adresátov charty práv aj zákazníkov mimo domácností.

3.3.5 EHSV považuje za nevyhnutné, aby sa pod pojmom „spotrebiteľ“ chápal koncový spotrebiteľ, zákazník podniku dodávajúceho energiu. Zmena terminológie medzi oznámením na tému „Energetická politika pre Európu“, kde sa spomína charta práv odberateľov, a predmetným návrhom charty práv spotrebiteľov energie, vedie k neistote a nedorozumeniam. Záujem malých a stredných podnikov ako aj obchodných prevádzok o záruku stálej dodávky energie postačujúcej na zabezpečenie výrobných činností si zasluhuje rovnakú pozornosť, predovšetkým v regiónoch konvergenencie a kohézie.

Účinnosť a proporционаlita návrhu

3.4 EHSV pokladá za dôležitý návrh vypracovať chartu práv spotrebiteľov energie kvôli vplyvu, ktorý môže mať na verejnú mienku, keďže otvára verejnú diskusiu bezprostredne po

skutočnom otvorení vnútorného trhu a zvyšuje informovanosť užívateľov trhu s energiou. Tento nástroj sa však zdá byť slabý, keďže charta v návrhu Komisie by na rozdiel od prípadu sektora dopravy, kde charta práv cestujúcich obsahuje presné odkazy na práva a rovnako presné odkazy na povinné odškodnenie, nemala záväzný charakter, s výnimkou častí, ktoré sú už obsiahnuté v predchádzajúcich smerniciach. Šlo by skôr o zhrnutie než o posilnenie opatrení. Očakávania, ktoré členovia Komisie pán Piebals a pani Kuneva vyvolali svojimi vyhláseniami pri prezentácii dokumentu, by mohli byť sklamané.

3.4.1 „Spotrebiteľia v EÚ od nás očakávajú, že pripravíme spoločnú odpoveď na výzvy v oblasti energie a klimateckej zmeny“, povedal člen Komisie zodpovedný za energetiku Andris Piebalgs. „A popri poskytovaní trvalo udržateľnej, bezpečnej a konkurencieschopnej dodávky energie očakávajú od EÚ, že bude prispievať k ochrane práv spotrebiteľov, keďže sa trhy s energiou otvorili s cieľom zvýšiť pre spotrebiteľov možnosť výberu. A tu vchádza na scénu charta práv spotrebiteľov energie.“

3.4.2 „Otvorenie týchto trhov znamená výzvu aj príležitosť pre európskych spotrebiteľov“, povedala Meglena Kuneva, členka Komisie EÚ zodpovedná za ochranu spotrebiteľov. „Len keď sa nám podarí vytvoriť transparentný a účinný trh, na ktorom sú práva spotrebiteľov ochránené v plnej miere a informovaní spotrebiteľia využívajú svoje znalosti pri výbere z dostupných ponúk, môžeme vyhlásiť, že sme dosiahli svoj cieľ.“

3.4.3 EHSV sa v zhode s uznesením Európskeho parlamentu nazdáva, že na zaručenie práv občanov je potrebný záväzný právny dokument, a že nezaväzujúce opatrenia typu „soft law“ nevedú k plnej realizácii cieľov. V prípade práv cestujúcich považovala Komisia za potrebné vydať nariadenie (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, a tak nie je jasné, prečo by teda uplatňovanie práv spotrebiteľov energie malo byť ponechané na dokument, ktorý nie je právne záväzný. Vydáva sa charta, pretože nie sú skutočne dodržiavané práva zaručené v súčasnosti, implementácia v legislatívach jednotlivých štátov je až na pár chvályhodných výnimiek nepostačujúca, Komisia má právomoc a zodpovednosť zasiahnuť, ale uprednostňuje nezáväzný nástroj, hoci si uvedomuje, že samotný trh nedokáže primerane a v dostatočnej miere reagovať na túto situáciu.

3.4.4 Oznámenie Komisie⁽⁸⁾ o uplatňovaní nariadenia týkajúceho sa práv cestujúcich by malo viesť k zamysleniu. Uvádza sa v ňom: „Po vyše dvoch rokoch uplatňovania nariadenia“ (ES) č. 261/2004 „sa dosiahol istý pokrok, na dosiahnutie dôslednejšieho uplatňovania pravidiel leteckými spoločnosťami a dôslednejšieho presadzovania pravidiel členskými štátmi je však potrebné podstatné zlepšenie. Na rozdiel od minulosti majú cestujúci uviaznutí na letisku teraz konkrétne práva, príliš často však majú slabé postavenie v porovnaní s leteckými spoločnosťami.“ Je zrejme, že napriek záväzným povinnostiam letecké spoločnosti nedodržiavajú ustanovenia smernice. Preto by to mali robiť spoločnosti dodávajúce zemný plyn a elektrinu, ak je príslušná charta nezáväzná?

⁽⁸⁾ KOM(2007) 168 v konečnom znení. 4.4.2007.

3.4.5 Vychádzajúc zo skúseností získaných v minulosti v tomto sektore a iných sektoroch hospodárskeho života EHSV pokladá za potrebné odporúčať prijatie legislatívnych opatrení, ktoré budú v plnej miere zaručovať práva spotrebiteľov. Proporcionalita návrhu závisí od toho, ako zodpovedá cieľom, ktoré treba dosiahnuť, a či je potrebná právna úprava. V tomto prípade Komisia napriek tomu, že má právomoc zasiahnuť prostredníctvom právnych predpisov, uprednostňuje iný prístup. EHSV sa nazdáva, že zvolený nástroj je z objektívneho hľadiska nevhodný na dosiahnutie vytýčených cieľov. Charta môže byť prvým krokom, ale úsilie európskeho zákonodarcu by sa malo uberať smerom k skutočnému posilneniu práv.

3.4.6 Záruka univerzálnej služby rozšírená na malé a stredné podniky, zohľadnenie záväzkov verejnej služby, ochrana hospodársky slabších vrstiev spoločnosti vystavených hrozbe nedostatku energie („energetickej chudoby“), hospodárska, sociálna a územná súdržnosť, sloboda voľby zmluvného partnera, právo na informovanosť, na rýchle pripojenie do siete, na jednoznačné zmluvy, na primerané a transparentné ceny porovnateľné medzi jednotlivými dodávateľmi, záruka nepretržitej dodávky, poznanie používaných energetických zdrojov sú nesmierne dôležité výdobytky a Komisia správne poznamenáva, že trh ponechaný sám na seba nedokáže dosiahnuť takýto stupeň „zohľadnenia“ sociálnych, environmentálnych a hospodárskych aspektov. EHSV s presvedčením podporuje všetky nekomplikované a účinné iniciatívy, ktoré sa v tomto smere vyvíjajú, a vyzýva Komisiu, aby použila všetky najvhodnejšie nástroje.

Úloha agentúry a vnútroštátnych regulátorov

3.5 EHSV víta návrh nariadenia o zriadení Agentúry pre spoluprácu energetických regulátorov⁽⁹⁾ obsiahnutý v treťom balíku opatrení v oblasti energie. V stanovisku zo 17. októbra 2001 k druhému balíku opatrení v oblasti energie⁽¹⁰⁾ výbor formuloval návrhy, v ktorých vyzval Komisiu, aby v budúcnosti na základe skúseností s fungovaním zvážila možnosť premeniť skupinu regulátorov pre elektrinu a plyn (EREG) na európsku agentúru alebo podobný orgán, s právomocami v oblasti medzinárodnej prepravy elektriny a zemného plynu. Skutočnosť, že výbor navrhol zriadenie agentúry s takým veľkým predstihom, je preň zdrojom zadostučenia.

3.5.1 Vo svojom oznámení „Výhliadky vnútorného trhu so zemným plynom a elektrickou energiou“⁽¹¹⁾ Komisia oznamuje posilnenie smerníc týkajúcich sa právomocí vnútroštátnych regulátorov. V bode 2.2.1 sa Komisia domnieva, že „regulačné orgány potrebujú výrazné právomoci *ex ante* v týchto oblastiach: [...] vii) ochrana spotrebiteľa, vrátane akejkoľvek kontroly cien pre koncových spotrebiteľov“. V treťom balíku opatrení v oblasti energie niet žiaľ po tomto „posilnení“ ani stopy. Skutočne sú posilnené niektoré právomoci regulačných orgánov v novej kapitole VIIa novej smernice o energii a od regulátora sa požaduje, aby zabezpečoval „vysoký štandard univerzálnej služby a služby vo verejnom záujme v prípade elektrickej energie“ (a plynu), „ochranu zraniteľných zákazníkov a účinnosť opatrení

na ochranu zákazníkov uvedených v prílohe A“, ale tieto úlohy už boli pridelené takmer všetkým regulačným úradom.

3.5.2 Komisia ďalej navrhuje zmenu a doplnenia prílohy A novej smernice o elektrine, do ktorej sa vkladajú tri odseky: prvý sa týka práva na prístup k údajom o spotrebe, druhý práva na pravidelné mesačné poskytovanie informácií o skutočnej spotrebe elektrickej energie a príslušných nákladoch a tretí odsek sa týka práva na zmenu dodávateľa kedykoľvek. EHSV návrh oceňuje, ale kladie si otázku, prečo Komisia nepoužila hlavný nástroj revízie smernice na požadované posilnenie práv spotrebiteľov, keď mala príležitosť vypracovať prísnejšie opatrenia?

3.5.2.1 Návrh Komisie na zmenu a doplnenie článku 3, do ktorého sa vkladá nový odsek 10, ktorým sa niektoré časti právnej úpravy podrobujú komitologickému postupu, by mohol byť vhodným nástrojom na posilnenie práv spotrebiteľov, keďže rozhodnutia výborov v oblasti ich príslušnosti nadobúdajú okamžitú účinnosť. EHSV odporúča európskym inštitúciám, aby prijali tento bod návrhu Komisie.

3.5.2.2 Príloha oznámenia Smerom k európskej charte práv spotrebiteľov energie uvádza okrem existujúcich práv (len ťažko vynútiteľných) aj niektoré ďalšie možné nové práva. Začlenením týchto návrhov do prílohy A by tieto práva postupne nadobudli záväzný charakter a pripravili by pôdu pre vydanie špecifického nariadenia na ochranu práv koncových spotrebiteľov.

3.5.3 EHSV sa domnieva, že medzi budúce úlohy európskej agentúry by mal patriť aj dohľad nad dodržiavaním práv spotrebiteľov. V tejto súvislosti by bolo potrebné rátať so zapojením združení spotrebiteľov, malých a stredných podnikov, sektorového priemyslu a odborových organizácií s cieľom efektívne využiť spoluprácu a spoločnú zodpovednosť tak, ako to bolo v odvetví dopravy. Európsky okrúhly stôl, ktorý by agentúre zveril právomoci zasiahnuť a riadiť vzťahy medzi výrobcami a koncovými užívateľmi.

3.5.3.1 Agentúra bude musieť mať v rámci inštitucionálnej štruktúry zaväzujúce právomoci v oblasti svojej pôsobnosti. Budú ju tvoriť zástupcovia vnútroštátnych regulačných orgánov, zriadi sa odborné výbory s účasťou všetkých vnútroštátnych regulátorov. EHSV dúfa, že medzi jej právomoci bude zahrnutá aj ochrana spotrebiteľov, s využitím konzultácie okrúhleho stola. To by umožnilo účinnejšie zasiahnuť pri dosahovaní cieľov, ktoré Komisia vytýčila v charte práv. EHSV už od roku 2001 zdôrazňoval potrebu dosiahnuť, aby tieto orgány fungovali transparentnejším a demokratickejším spôsobom tým, že do rozhodovacieho procesu zapoja jednotlivých aktérov zúčastňujúcich sa na trhoch s elektrinou a zemným plynom (spotrebiteľia, pracovníci a podniky)⁽¹²⁾.

3.5.3.2 Vnútroštátny regulátor na druhej strane bude môcť aktívne spolupracovať pri určovaní stratégie všeobecnej ochrany a bude mať väčšiu právomoc pri presadzovaní plánovaných právnych ustanovení.

⁽⁹⁾ KOM(2007) 530 v konečnom znení. 19.9.2007.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. ES C 36, 8.2.2002, s. 10 (spravodajca: Hernández Battaller).

⁽¹¹⁾ KOM(2006) 841 v konečnom znení. 10.1.2007.

⁽¹²⁾ Pozri bod 6.7. 4 v uvedenom dokumente.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Výbor vo svojom stanovisku k smernici o elektrine z roku 2001 ⁽¹³⁾ ocenil, že Komisia považovala dosiahnutie cieľa verejnej služby za jednu zo základných podmienok a že to malo viesť k prijatiu takých opatrení, ktoré by zaručili vysokú úroveň ochrany spotrebiteľov, s osobitnými opatreniami v prospech najzraniteľnejších osôb, napríklad sociálne opatrenia umožňujúce určitým skupinám obyvateľov dodávku za korektné ceny. Skúsenosti v tejto oblasti však, žiaľ, nie sú pozitívne.

4.2 „Od otvorenia trhu sa cezhraničné toky elektrickej energie v Európe každoročne mierne zvyšovali. V priemere však len 10 % elektrickej energie spotrebovanej v EÚ prechádza cez hranice členských štátov ⁽¹⁴⁾.“

4.3 „Výpadok [dodávky elektrickej energie] v Taliansku v roku 2003 a v UCTE ⁽¹⁵⁾ v roku 2006 ukázali, aká nákladná môže byť akákoľvek udalosť v celoeurópskej prenosovej sieti. Preto je dôležité, aby zvýšenie obchodu sprevádzala koordinovanejšia prevádzka siete a budovanie novej infraštruktúry vrátane skvalitňovania existujúcich vedení, budovania nových vedení a investovania do iných súčastí siete tam, kde je to potrebné. Európsky trh vo veľkej miere vychádza z regionálnej koncepcie. Táto sa najprv vyvíjala prirodzene podľa fyzického stavu siete. Po ustanovení regiónov v zmenených a doplnených usmerneniach na riadenie preťaženia a vytvorení regionálnych iniciatív v sektore elektrickej energie zo strany ERGEG dostal regionálny prístup oficiálny status ⁽¹⁶⁾.“

4.4 Koncoví spotrebiteľia majú osobitný záujem na tom, aby mali zaručenú dodávku energie. Narastajúci význam regiónov v oblasti energie by mal priniesť výhody v oblasti distribúcie a vytvárania užších vzťahov, najmä medzi cezhraničnými regiónmi, ktoré by mali viesť k výraznému zvýšeniu prepravy a tokov a tým znížiť hrozbu preťaženia siete.

4.5 Opatrenia na ochranu koncových spotrebiteľov by mali obsahovať právo na pravidelné informácie o množstve obchodovanej elektrickej energie, jej geografickom pôvode a zdroji, emisiách skleníkových plynov na kWh, dohodách o spolupráci v rámci EÚ aj mimo nej. Je napríklad známe, že krajiny, ktoré sa rozhodli nepoužívať jadrovú energiu, nakupujú energiu vyrobenú v atómových elektrárňach. Tieto informácie by mali byť poskytnuté spotrebiteľovi, ktorý sa môže rozhodnúť zmeniť dodávateľa, ak nesúhlasí so skladbou zdrojov energie (energetickým mixom) dodávateľskej spoločnosti, zatiaľ čo v súčasnosti istotne nemá potuchy o rozhodnutiach týkajúcich sa výroby energie.

4.6 **Pripojenie.** Zabezpečovanie univerzálnej služby, nepretržitosti dodávok, stanovené lehoty pre pripojenie do siete sú v súčasnosti existujúcimi právami, ktoré sú len sotva dodržiavané. Mal by sa určiť „dodávateľ poslednej inštancie“, ktorý by zabezpečil nepretržitú dodávku energie v prípade problémov pôvodného dodávateľa.

4.7 **Zmluva.** Transparentnosť, spôsob vykonávania, povinnosti, odškodnenie, rovnosť, neprítomnosť nekalých a nespravodlivých zmluvných podmienok, jasné a nenákladné

riešenie sporov, sú teoreticky uznané práva, ktoré by už mali byť transponované do vnútroštátnej legislatívy každého členského štátu pri implementácii smerníc. Skutočnosť je však veľmi odlišná. Komisia začlenila v rámci tretieho balíka opatrení v oblasti energie zmeny a doplnenia prílohy A smernice o elektrine, ktoré zvyšujú záväzky pre podniky, ale hrozí, že ostanú len na papieri, keďže okrem zriedkavých výnimiek nie sú sprevádzané účinným systémom sankcií, a to ani na európskej, ani na vnútroštátnej úrovni. A predovšetkým v tejto oblasti by boli potrebné rovnaké pravidlá v celej Únii, zaručené jedine nástrojom, ktorým je nariadenie, ako v prípade práv cestujúcich.

4.8 **Ceny, sadzby a monitorovanie.** Transparentnosť, prijateľnosť, porovnateľnosť cien a mnohorakosť možností platby, šírenie inteligentných elektromerov, jasné a zrozumiteľné účty, viažuce sa na skutočnú spotrebu. EHSV považuje za veľmi dôležité, aby na účtoch za energiu boli jasne uvedené informácie o zložkách nákladov výroby energie (nákup palív, distribúcia, údržba, amortizácia, dane a spotrebné dane, zamestnanci, všeobecné záležitosti), o zdrojoch energie (fosilné, hydroelektrické, obnoviteľné, jadrové, kombinovaný cyklus), o emisiách CO₂, o dosiahnutých úsporách energie, ako aj porovnanie s predchádzajúcou spotrebou a priemernou spotrebou ostatných užívateľov s rovnakým profilom. Tento informačný nástroj nabáda spotrebiteľa k tomu, aby si uvedomil nevyhnutnosť osvoja sa si návykov vedúcich k úspore energie. Účet je prostriedkom komunikácie (podľa nedávneho návrhu Komisie by ho mal odberateľ dostávať mesačne) medzi podnikom dodávajúcim energiu a spotrebiteľom, kde je priestor na vysielanie pozitívnych signálov, ktoré by opatreniam EÚ pripísali väčšiu hodnotu.

4.9 **Slobodný výber dodávateľa.** Možnosť zmeniť dodávateľa v každom období roka zadarmo, bez akejkoľvek straty práv. Malo by sa zaručiť právo na vykonanie zmeny vo vopred stanovených lehotách. Niekedy sú zmluvy uzatvárané s minimálnym trvaním. EHSV sa nazdáva, že ak bude zahrnutá takáto doložka, musí sa stanoviť horná hranica minimálnej dĺžky trvania zmlúv, aby príliš dlhé minimálne trvanie zmlúv a príslušné penále nemarili právo na zmenu dodávateľa.

4.10 **Informácie.** Pravdivé, úplné, zrozumiteľné, pokiaľ ide o podmienky pripojenia, používania, sadzby a ceny a ich zmeny. Šírenie informácií o právach spotrebiteľov, pokiaľ ide o povinnosti verejnej služby a okolnosti zabezpečenia univerzálnej služby, predovšetkým kvalita a nepretržitosť dodávky elektriny alebo zemného plynu, odškodnenie v prípade nerespektovania týchto práv, podmienky prístupu do siete a formy riešenia sporov bezplatne alebo za veľmi nízke náklady, aby mohli všetci požívať rovnaké práva. Každý dodávateľ by ma oznámiť každoročne, alebo v prípade príchodu nového dodávateľa, zoznam prevádzkovateľov pôsobiach v regióne. Dodávateľské spoločnosti by mali svojich zákazníkov oboznámiť aj s finančnými, daňovými a právnymi opatreniami zameranými na podporu iniciatív na zlepšenie energetickej účinnosti a poskytovať konkrétne rady na dosiahnutie úspor pri používaní elektriny a plynu.

⁽¹³⁾ Pozri body 6.4.2 a 6.4.3 v uvedenom dokumente.

⁽¹⁴⁾ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Správa o skúsenostiach získaných pri uplatňovaní nariadenia (ES) č. 1228/2003 ‚Nariadenie o podmienkach prístupu do siete pre cezhraničné výmeny elektrickej energie‘, KOM(2007) 250 v konečnom znení, 15.5.2007.

⁽¹⁵⁾ Union for the Co-ordination of Transmission of Electricity (UCTE) = Únia pre koordináciu prenosu elektrickej energie. Združenie prevádzkovateľov prenosovej sústavy.

⁽¹⁶⁾ KOM(2007)250 v konečnom znení. 15.5.2007.

4.11 Sťažnosti. Členka Komisie, pani Bonino, vyvinula v roku 1998 veľké úsilie v prospech práv spotrebiteľov a Komisia vydala odporúčanie ⁽¹⁷⁾ o orgánoch zodpovedných za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov, ktoré bolo na rozšírenie pôsobnosti v roku 2001 doplnené ďalším odporúčaním ⁽¹⁸⁾. V oblasti práv spotrebiteľov energie by sťažnosti mali smerovať v prvom rade k mimosúdnu riešeniu, ktoré môže účinne, za veľmi nízke náklady a v krátkom čase chrániť spotrebiteľa pod podmienkou, že je zaručená nestrannosť orgánu, účinnosť postupu, verejný charakter a transparentnosť. Vzhľadom na dosah sporov v oblasti dodávky energie by boli čas trvania a náklady spojené so súdnym procesom neúmerné.

4.12 Zastúpenie. Napriek tomu, že je právo spotrebiteľov na zastúpenie v združeniach uznané v európskej legislatíve, naďalej narážajú na ťažkosti pri jeho uplatňovaní. Chýbajúci právny rámec Spoločenstva v oblasti kolektívnych akcií, a to aj v prípade cezhraničných služieb alebo hospodárskych činností, naďalej obmedzuje toto právo na podniknutie krokov na dosiahnutie súdneho príkazu na súdoch. Zriadenie európskej agentúry by mohlo byť príležitosťou na to, aby sa tomuto právu dala konečná podoba a aby sa umožnilo vytvorenie stáleho okružného stola všetkých zainteresovaných strán, ako je to napríklad pri uplatňovaní smernice o motorových vozidlách v sektore dopravy, s účasťou zástupcov sociálnych partnerov a spotrebiteľov, ktorí sú prizvaní, aby pomohli orgánom Spoločenstva pri analýze návrhov. V členských štátoch by mal byť analogicky zvolaný stály okružný stôl, ktorý by bol vnútroštátnym regulátorom žiadaný o konzultáciu.

4.13 Sociálne opatrenia. Výbor veľmi citlivo reaguje na problematiku nedostatku energie („energetickej chudoby“), ktorá by znamenala vylúčenie z dodávok v prípade neplatby. Vo svojom nedávnom stanovisku ⁽¹⁹⁾ EHSV uviedol: „Európska energetická politika musí byť trvalo udržateľná pre všetky vrstvy spoločnosti bez toho, aby spôsobovala rozdiely v zaobchádzaní, pokiaľ ide o dostupnosť služieb poskytovaných podnikmi dodávajúcimi energiu“. EHSV nie je za dodávky energie zdarma, pretože nevedú k správnym návykom v oblasti úspor energie, ale nazdáva sa, že by sa mala týmto problémom zaoberať všeobecná daňová politika. Zmluva o verejnej službe by mala rátať s poskytnutím istého objemu elektrickej energie a zemného plynu za obstarávaciu cenu s cieľom uspokojiť požiadavky najzraniteľnejších občanov, ktorým sa energia poskytne v dostatočnom množstve za im dostupné ceny. Zásada zodpovednosti by mala byť stále zachovaná. V každom prípade by malo byť vymedzenie pojmu zraniteľných zákazníkov a stanovenie opatrení, ktoré sa majú prijať v ich prospech,

jednotné v celej Únii, aby sa predišlo akejkolvek diskriminácii ako aj narušeniu hospodárskej súťaže.

4.14 Nekalé obchodné praktiky. Spotrebiteľ je chránený pred klamlivými obchodnými praktikami, ktoré obsahujú nepravdivé informácie, ktoré opomínajú dôležité informácie potrebné pre prijatie kvalifikovaného rozhodnutia, ktoré vytvárajú prekážky a uplatňujú neoprávnené poplatky v prípade zmeny dodávateľa, s cieľom odradiť spotrebiteľa. EHSV sa nazdáva, že je potrebné posilniť práva spotrebiteľa proti týmto praktikám. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 v článku 3 ods. 5 odkazuje na prílohu 1, ktorá obsahuje úplný výpočet praktík, ktoré môžu byť považované za nekalé, ale dodáva, že tento výpočet môže byť upravený len novelizáciou tejto smernice. Keďže sa lehoty na aktualizáciu tohto výpočtu zdajú byť neprimerane dlhé, nariadenie, ktoré by malo obsahovať opatrenia na ochranu spotrebiteľov energie, by mohlo byť vhodným priestorom na začlenenie špecifických práv spotrebiteľov energie na ochranu proti nekalým obchodným praktikám.

5. Výmena osvedčených postupov

5.1 EHSV odporúča Komisii, aby preskúmala niektoré charty práv spotrebiteľov, ktoré boli podpísané v členských štátoch medzi organizáciami spotrebiteľov a dodávateľmi energie, v ktorých sú práva priznané zákazníkom oveľa ďalekosiahlejšie, než v pripravovanej charte. Napríklad v Taliansku bola medzi organizáciou spotrebiteľov ADOC a veľkoobchodnou spoločnosťou na trhu s energiou La220 s.p.a. podpísaná charta práv spotrebiteľov, ktoré presahujú práva navrhované Komisiou. Napríklad je okrem iného zohľadnené právo spotrebiteľa na uznanie hodnoty jeho času, právo na účasť a zastúpenie, právo na kvalitu a bezpečnosť, právo na najvýhodnejšie sadzby, právo na náhradu škody a rýchle konanie na urovnávanie sporu vedúce k riešeniu. Stála kontrola je zaručená polročnými previerkami uplatňovania charty, ktorá je záväznou pre podnik, pretože je súčasťou zmluvného vzťahu s zákazníkmi.

5.2 Niektorí vnútroštátni regulátori zasiahli do riešenia sporov tým, že stanovili systém záväzkov, kontrol a pokút v oblasti úpravy služby nepretržitej distribúcie energie ⁽²⁰⁾. V prípade výkyvov napätia, prerušenia alebo mikroprerušenia dodávky elektrickej energie je nepochybné, že došlo k nesplneniu zmluvných záväzkov o zásobovaní a v tomto prípade musí dodávateľ odškodniť spotrebiteľa za spôsobené škody, ak nedokáže, že mu nemôže byť pripísaná zodpovednosť za toto prerušenie ⁽²¹⁾.

V Bruseli 17. januára 2008

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁷⁾ Odporúčanie Komisie 98/257/ES, 30. marca 1998.

⁽¹⁸⁾ Odporúčanie Komisie 2001/310/ES, 4. apríla 2001.

⁽¹⁹⁾ EHSV 1243/2007. Akčný plán pre energetickú účinnosť. (Spravodajca: pán Ioizia). Nebolo zverejnené.

⁽²⁰⁾ Orgán pre elektrinu a plyn, rozhodnutie č. 202/99.

⁽²¹⁾ Summa 188/ Apríl 2003 avv. Giulio Disegni, s. 22.